

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, dnia 27 kwietnia 2022 r.

PN.III.4131.1.74.2022

**Pan
Marek Kołodziej
Przewodniczący Rady Gminy
Skarbimierz
ul. Parkowa 12
49-318 Skarbimierz**

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559)

stwierdzam

nieważność uchwały Nr XXVIII/233/2022 Rady Gminy Skarbimierz z dnia 22 marca 2022 r. w sprawie warunków przyznania mieszkańcom gminy Skarbimierz świadczenia pieniężnego z tytułu zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy, którzy wjechali na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy – z powodu istotnego naruszenia prawa.

Uzasadnienie

W dniu 22 marca 2022 r. Rada Gminy Skarbimierz, powołując się na art. 18 ust 2 pkt. 15 ustawy o samorządzie gimnnym (Dz. U. z 2021 roku poz. 1372 ze zmianami) 1 oraz art. 12 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 583) o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa podjęła uchwałę XXVIII/233/2022 w sprawie warunków przyznania mieszkańcom gminy Skarbimierz świadczenia pieniężnego z tytułu zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy, którzy wjechali na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

z terytorium Ukrainy. Przedmiotowa uchwała wpłynęła do tutejszego organu nadzoru w dniu 27 marca 2022 r.

W wyniku przeprowadzonego postępowania nadzorczego organu nadzoru stwierdził, iż przedmiotowa uchwała narusza prawo w stopniu istotnym.

Przywołany w podstawie prawnej niniejszej uchwały art. 12 ust 4 i 5 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa stanowi, że jednostka samorządu terytorialnego, związek jednostek samorządu terytorialnego lub związek metropolitarny, z własnej inicjatywy i w zakresie posiadanych środków, może zapewnić pomoc obywatelom Ukrainy, a zakres tej pomocy określa w uchwale organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego lub związku metropolitarnego. Formy i tryb udzielania pomocy określa właściwy organ wykonawczy danej jednostki lub związku. W ocenie organu nadzoru regulacje zawarte w przedmiotowej uchwale podjęte zostały z przekroczeniem delegacji ustawowej. Zgodnie z § 2 niniejszej uchwały świadczenie pieniężne przyznawane będzie po ustaniu pomocy przyznanej na podstawie ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa do momentu przebywania w udostępnionym lokalu mieszkalnym nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2022 r. Zakres pomocy ma w tym wypadku charakter warunkowy, organ stanowiący nie określił momentu przyznania świadczenia czyli przysługiwać będzie ono dopiero w momencie, kiedy rządowa pomoc regulowana ustawą o pomocy obywatelom Ukrainy zostanie zakończona. Na ten moment rząd nie zakończył udzielania pomocy w tym zakresie. Nadto zawarta w art. 12 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy możliwość udzielenia pomocy skierowana jest, właśnie, do obywateli Ukrainy. Ustawodawca nie przewidział w art. 12 ww. ustawy możliwości udzielenia pomocy obywatelom Polskim, którym ta pomoc jest w tym wypadku dedykowana. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego przekroczył granicę delegacji ustawowej. Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż celem ustawodawcy było zapewnienie pomocy obywatelom Ukrainy poprzez m.in. zapewnienie wyżywienia, zapewnienie transportu czy też zakwaterowania. W powołanym w podstawie prawnej art. 12 nie ma mowy o pomocy obywatelom Ukrainy w formie refundacji, która została zawarta w przedmiotowej uchwale. Tak samo w § 8 przedmiotowej uchwały zawarto, iż przyznanie świadczenia pieniężnego poprzedzone zostanie lustracją środowiskową. Kontrola procesu przyznawania świadczenia pieniężnego jest w tym wypadku fizycznie niemożliwa, skoro organ otrzymuje informacje na temat udzielonej pomocy po jej zakończeniu.

Natomiast odnosząc się do kwestii zawartej w § 6 ust. 7 niniejszej uchwały, w której zawarto, że wniosek o świadczenie pieniężne zawiera oświadczenie składającego o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, że dane zawarte we wniosku są prawdziwe, należy wskazać, iż w ocenie organu nadzoru obligowanie wnioskodawcy do złożenia oświadczenia według ustalonej przez Radę treści - w części

odnoszącej się do odpowiedzialności karnej - nie znajduje uzasadnienia prawnego. Żaden bowiem z przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2345) nie stanowi podstawy przypisania wnioskodawcy odpowiedzialności karnej za zeznawanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w postępowaniu o przyznanie świadczenia pieniężnego związku z wystąpieniem na terenie Ukrainy konfliktu zbrojnego. Postanowienia Kodeksu karnego dotyczą przestępstw składania fałszywych: zeznań (§ 1-3), opinii, ekspertyz lub tłumaczeń (§ 4-4a) oraz oświadczeń (§ 6). Przepis Kodeksu karnego wprowadza odpowiedzialność karną za zeznawanie nieprawdy lub zatajenie prawdy, stanowiąc: "kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8". Zgodnie z § 1a "jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5". W § 2 ustawodawca przyjął, iż "warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie". W przepisie § 3 przewidziana została klauzula niekaralności, a w przepisie § 5 możliwość nadzwyczajnego złagodzenia kary i odstąpienia od jej wymierzenia. Podkreślić należy, że przestępstwa fałszywych zeznań można dopuścić się w postępowaniu sądowym albo też w innym postępowaniu, przy czym ustawodawca wymaga, by było to postępowanie prowadzone na podstawie ustawy. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, m.in. w postanowieniu z dnia 2 lutego 2004 r. sygn. akt V KK 168/03, "Zeznanie nieprawdy lub zatajenie prawdy przez świadka w postępowaniu innym niż sądowe wypełnia znamię czynności sprawczej przestępstwa określonego w k.k. wtedy, gdy toczy się ono na podstawie ustawy, której przepisy stanowią, że zeznanie świadka służy za dowód w tym postępowaniu i uprawniają zarazem przyjmującego zeznanie do uprzedzenia świadka o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie". Ustawodawca w art. 233 § 6 rozciąga odpowiedzialność za składanie fałszywych zeznań również na składanie fałszywych oświadczeń przyjmując, że "przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej". Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach w wyroku z dnia 25 października 2012 r. sygn. akt I Sa/Ke 506/12 stwierdził, że: "jeżeli ustawodawca zamierza nadać wymaganym oświadczeniom składanym przez zainteresowane podmioty rygor odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń (zeznań), to rygor ten wprowadza wprost do ustawy i dopiero wówczas, w razie przeniesienia kompetencji do określenia przez organ samorządu wzoru informacji i deklaracji, winien przewidzieć w treści upoważnienia wymóg pouczenia o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń (zeznań)" (KN-I.4131.1.22.2017.22, Niedopuszczalność zawarcia we wzorze wniosku o przyznanie stypendium za wybitne osiągnięcia w nauce, sporcie lub dziedzinie

kultury i sztuki oświadczenia o świadomości odpowiedzialności karnej z art. 233 § 1 k.k. - Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Wielkopolskiego, Opublikowano: Wielk.2017/724, LEX 2202678).

Mając na uwadze powyższe, stwierdzam jak na wstępie.

Na podstawie art. 98 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, w związku z art. 54 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325) niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze może być zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Opolu za pośrednictwem Wojewody Opolskiego w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia.

Z up. Wojewody Opolskiego

Barbara Zwierzewicz
Dyrektor Wydziału
Prawnego i Nadzoru

Prowadzący sprawę: Daria Dec Kierownik Oddziału, Wydział Prawny i Nadzoru, tel. 77 45 24 284.